

Assen, 10 februari 2023
Ons kenmerk 202300210-01049830

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHÉ INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder : Gemeente Borger-Odoorn
Activiteit : Verjagen van overlast gevende roekenkolonies naar alternatieve beheerlocaties inclusief verplaatsen en/of verwijderen van nesten
Locatie : Ernstige overlastlocaties in Nieuw-Buinen

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode van afgifte van de ontheffing tot en met 1 april 2026.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan de gemeente Borger-Odoorn voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming (Wnb) waar het gaat om het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de roek (*corvus frugilegus*).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soort verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.7 Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Roekenbeheerplan Nieuw-Buinen, d.d. januari 2023, door Witteveen Groenprojecten en Advies, behorend bij dit besluit.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige en in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijziging(en) dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 2.3 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 2.4 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag.
- 2.5 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de roek. Gezien de functie van het plangebied voor de roek loopt deze periode globaal vanaf 1 februari tot 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de roek.
- 2.6 Omwonenden rondom de roekenlocaties dienen betrokken te worden bij deze ontheffing, en bij het onderliggende roekenbeheerplan, d.d. januari 2023, door Witteveen Groenprojecten en Advies. Aangewezen vrijwilligers mogen na instructie van een ecologisch deskundige zelf de roeken verjagen.

Vorbereiding op het verjagen van roeken

- 2.7 Voorafgaand aan het verjagen van de roeken van de overlastlocaties worden minimaal tien nesten geplaatst op de beheerlocaties. Voor het broedseizoen worden van overlastlocaties nesten verwijderd en geplaatst op de beheerlocaties. Wanneer geen nesten geschikt zijn om terug te plaatsen op de beheerlocaties dienen kunstnesten geplaatst te worden. Nesten die niet kunnen worden hergebruikt worden verwijderd van de overlastlocatie om te voorkomen dat roeken hier terug zullen komen en zullen worden neergelegd/uitgestrooid op de beheerlocatie, zodat het nestmateriaal opnieuw door de roeken gebruikt kan worden. Er dient vastgesteld te zijn dat er geen nesten aanwezig zijn van de havik of buizerd of structurele aanwezigheid van marterachtigen, zoals de boomarter.
- 2.8 Voorafgaand aan de voorbereidende en uitvoerende fase wordt een contactpersoon aangewezen voor de vrijwillige verjagers en omwonenden. Deze persoon, de roekencoördinator, voert de communicatie met de verjagers en omwonenden en geeft aanwijzingen waar nodig. Een vaste appgroep kan hiervoor gebruikt worden om direct informatie uit te wisselen. De gegevens van de contactpersoon, de roekencoördinator, worden eveneens doorgegeven aan het bevoegd gezag.

Verjaging van roeken

- 2.9 Er mag niet verjaagd worden ten tijde van het broedseizoen van de roek welke globaal loopt van 1 februari tot 1 september, afhankelijk van de weersomstandigheden. Dit houdt in dat er pas verjaagd kan worden vanaf het moment dat alle jonge roeken in de kolonie vliegvlug zijn en het nest zelfstandig kunnen verlaten (najaar) of tot aan het moment waarop het eerste broedgeval wordt aangetroffen (voorjaar). Deze constatering, het begin en einde van het verjaagseizoen, dient te gebeuren door een ecologisch deskundige op het gebied van de roek en dient door deze ecoloog gecommuniceerd te worden aan het bevoegd gezag per mail, aan yth@drenthe.nl. Hierbij dient tevens het zaaknummer vermeld te worden. De melding hiervan dient altijd plaats te vinden voordat men de roekenverjaging gaat toepassen.
- 2.10 Voor het verjagen van roeken mogen enkel de volgende middelen worden gebruikt:
- zaklampen met een strobe-functie;
 - vogelverschrikkers;
 - Afspelen van angst- en lokgeluiden.
- 2.11 De in voorschrift 2.10 genoemde middelen mogen enkel en alleen gebruikt worden voor het verjagen van roeken. Andere dieren mogen niet bescheten en/of verstoord worden.
- 2.12 Zodra tijdens het verjagen van de roeken een bewoond nest en/of broedende roek wordt waargenomen, dient het verjagen op de gehele overlastlocatie per direct gestopt te worden tot de laatste roek en alle vliegvlugge jongen het nest hebben verlaten.
- 2.13 Door het beschijnen van terugkerende roeken worden roeken verjaagd. Eventuele beginnende nestbouw wordt direct verwijderd. Afgeronde nesten, welke al in gebruik zijn, dienen intact te blijven tot na het broedseizoen. Middels een verjaagformulier, opgesteld door de roekencoördinator, dienen de verjagers bij te houden wanneer zij verjaagd hebben en hoeveel roeken zij hebben waargenomen.
- 2.14 Er dienen wekelijks inventarisatieronden te worden gemaakt om eventuele nieuwe nesten in aanbouw te inventariseren. Hiermee dient voorkomen te worden dat roeken nieuwe nesten bouwen en zich vestigen op locaties waar ze overlast kunnen veroorzaken.
- 2.15 Het verjagen dient bij voorkeur een aantal uur voor zonsopgang of -ondergang plaats te vinden, omdat verjaging op deze momenten het meeste effectief is. Naar aanloop van het nestbouw- en broedseizoen zal het verjagen intensiever uitgevoerd dienen te worden, waarbij mogelijk ook overdag verjaagd dient te worden.

Nestverwijdering van roeken

- 2.16 Er wordt ingezet op het ontmoedigen van nieuwe subkolonies van de roek op plekke waar de verwachting is dat dit resulteert in overlast. Binnen een straal van 100 meter van de overlastlocatie kunnen bomen ongeschikt gemaakt worden door nesten in aanbouw weg te halen, tezamen met de ondersteunende takken waar deze nesten in worden gemaakt (drievorken). Er dient gelet te worden op takken met spleten en holtes, in verband met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen en nesten van vogels. Indien dit het geval is, kunnen de snoeiwerkzaamheden niet uitgevoerd worden en dient dit direct (binnen 24 uur) gemeld te worden aan het bevoegd gezag per mail, aan yth@drenthe.nl. Hierbij dient tevens het zaaknummer vermeld te worden.
- 2.17 De verantwoordelijkheid van het inventariseren van nestbeginsels en het beslissen welke verwijderd mogen worden, met daarbij behorend de drievorken (ondersteunende takken van het nest) ligt bij de roekendeskundige.
- 2.18 Roekennesten waar eieren of niet vliegvlugge jongen in worden aangetroffen mogen onder geen enkel beding verwijderd worden.

- 2.19 De nesten en nestbeginselen dienen verwijderd te worden buiten de broedperiode (1 februari tot 1 september) van de roek, zodat de verstoring die roekenpopulaties ondervinden geminimaliseerd wordt en de staat van instandhouding van de roekenpopulatie in de gemeente Borger-Odoorn geborgd is.
- 2.20 Bomen binnen 100 meter van de woningen, buiten en voor de start van het actieve broedseizoen van de roek (vastgesteld door de roekendeskundige), mogen gesnoeid worden om het ongeschikt te maken voor nestbouw, indien blijkt dat er een nest is of wanneer er aanwijzingen zijn dat er nestbouw plaatsvindt. Voordat nest(aanbouw) verwijderd kan worden, dient van tevoren compensatie gerealiseerd te zijn op de beheerlocatie waar de broedparen van de roek naartoe kunnen uitwijken. Bij het snoeien dient er gelet te worden op takken met spleten en holtes, in verband met de mogelijk aanwezigheid van vleermuizen.

Monitoring roekenkolonies en nesten

- 2.21 De roekenpopulatie (aantallen en locaties) in Nieuw-Buinen wordt wekelijks in het nestbouw- en broedseizoen gemonitord. Elk jaar, tussen oktober en januari, wordt de huidige strategie geëvalueerd aan de hand van de monitoringsresultaten en wordt verwerkt in een ecologisch logboek dat wordt overhandigd aan het bevoegd gezag. Door evaluatie kan het roekenbeheer waar nodig in overleg met de ecologisch deskundige en het bevoegd gezag worden bijgestuurd. Belangrijke parameters voor succes en voortzetting van de strategie zijn en dienen opgenomen en uitgewerkt te worden in het ecologisch logboek:
- of het aantal nestlocaties in de gemeente stijgt of daalt ten opzichte van het jaar ervoor;
 - of het aantal weggehaalde nestbeginsels stijgt of daalt ten opzichte van het jaar ervoor;
 - of het totaal aantal nesten verandert ten opzicht van het jaar 2020
 - of er in het eerste jaar van de aanpak (2023) minimaal tien nesten bezet c.q. gebouwd zijn bij de alternatieve nestlocatie(s)
- 2.22 Indien blijkt dat de versnippering van roeken in Nieuw-Buinen doorzet, de beheerlocatie(s) niet bezet worden en het ontmoedigen van subkolonies in Nieuw-Buinen niet succesvol blijken, dient de strategie aangepast te worden in overleg met bevoegd gezag.

Alternatieve nestlocaties

- 2.23 Voor het bepalen van beheerlocaties zijn een aantal voorwaarden van toepassing, zoals omschreven in het Roekenbeheerplan Nieuw-Buinen, d.d januari 2023, door Witteveen Groenprojecten en Advies, behorend bij dit besluit. In het Roekenbeheerplan zijn twee beheerlocatie aangewezen door de roekendeskundige welke grotendeels aan deze voorwaarden voldoen.
- 2.24 Ter vergroting van de kans op vestiging bij de beheerlocaties mogen ook de verwijderde nestaanzetten inclusief gaffel uit de subkolonies neergelegd worden om de roeken te motiveren zich te verplaatsen, mag er grit op de beheerlocaties neergelegd worden dat de roeken gebruiken, alsmede het plaatsen van volledige roekennesten en materiaal die potentieel voor nestbouw kunnen dienen.
- 2.25 Op de beheerlocaties mag geen verstoring of verjaging plaatsvinden ten tijde van het broedseizoen. Indien er werkzaamheden dienen plaats te vinden, zoals snoeiwerkzaamheden, dient dit altijd buiten het broedseizoen plaats te vinden. Op de beheerlocaties dient nooit gekapt, gekandelaberd of zodanig gesnoeid te worden dat geschikte takken (met drievork) verdwijnen. Op deze manier wordt voorkomen dat roeken vanuit de beheerlocaties wegtrekken en er uitwaaiing van subkolonies in de omgeving ontstaan.
- 2.26 Voor het behoud van de beheerlocaties dient er in de omgeving voldoende functioneel leefgebied beschikbaar te blijven. In de directe omgeving dient er voldoende nestmateriaal beschikbaar te blijven en foerageergebieden mogen zonder toestemming van het bevoegd gezag niet worden aangetast.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een roekendeskundige dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
- bij het ongeschikt maken van broedlocaties, voorafgaand aan de nestverwijdering c.q. vorkverwijdering uit bomen;
 - bij het onderzoek en de aanwijzing van geschikte, alternatieve nestlocaties;
 - bij het verjagen van een kolonie roeken;
 - het uitvoeren van monitoring van de roekenpopulatie (in het nestbouw- en broedseizoen)
- 3.2 Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ter zake kundige ecooloog.
- 3.3 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ter zake kundige ecooloog.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

J.G. Lüchtenborg,
teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- ontheffinghouder gemeente Borger-Odoorn (post en digitaal)
- adviesbureau Witteveen Groenprojecten en Advies (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Borger-Odoorn (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 22 december 2022 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Witteveen Groenprojecten en Advies namens de gemeente Borger-Odoorn (hierna ontheffinghouder). Op d.d. 13 januari j.l. is om aanvullingen gevraagd dat resulteerde in een nieuwe ontheffingsaanvraag op 24 januari. De aanvraag heeft betrekking op het gehele grondgebied in Nieuw-Buinen, gelegen in de gemeente Borger-Odoorn. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 2 en 4 van de Wnb voor de roek (*Corvus Frugilegus*)

Figuur 1: overlastlocaties in Nieuw-Buinen, gemeente Borger-Odoorn

2. Wettelijk kader

2.1 Vogelrichtlijn

De roek is een beschermde inheemse vogelsoort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest dient te worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de roek zijn daarnaast op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

2.2 Beoordelingsgronden ontheffing verlening

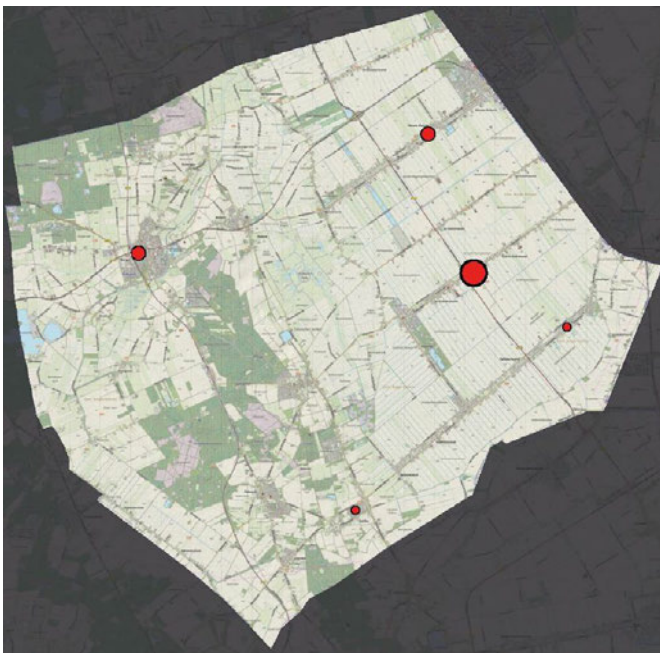
Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.3 lid 4 van de Wnb.

3. Overwegingen

In de gemeente Borger-Odoorn zorgen roeken op meerdere locaties voor overlast. Roeken nestelen dicht bij gevels van woningen waardoor overlast ontstaat. De gemeente ontvangt veel klachten en meldingen en in het voorjaar van 2022 hebben bewoners uit de omgeving van de overlastlocatie in Nieuw-Buinen een petitie ingediend om de gemeente te verzoeken actie te ondernemen. De gemeente heeft een bestuurlijk besluit genomen naar aanleiding van de mate van overlast en bepaald dat Nieuw-Buinen een pilot gaat starten met een roekenbeheerplan. Doel van het roekenbeheerplan is het zo veel mogelijk wegnemen van overlast door aanwezigheid van roeken en tegelijkertijd het behoud van een duurzame roekenpopulatie in de gemeente op nieuwe beheerlocaties. Tevens is dit roekenbeheerplan een pilot om ervaring op te doen voor een gepast roekenbeheer voor de gehele gemeente Borger-Odoorn.

Door de landelijke omgeving is gemeente Borger-Odoorn uitermate geschikt als foerageergebied voor roeken. Gecombineerd met hoge bomen binnen de dorpskern van o.a. Nieuw-Buinen vormt dit een het ideale leefgebied. Binnen de gemeente komen meerdere kolonies voor. De grootste in 2^e Exloërmond welke bestaat uit 155 nesten. Een andere grote kolonie is gevestigd in Borger en bestaat uit 107 nesten. De kolonie in Nieuw-Buinen bestaat uit circa 40 nesten, maar geven het meeste overlast wat resulteerde in meldingen door ongeveer 25 huishoudens.

Figuur 2: Locatie broedkolonies van de roek binnen de gemeente Borger-Odoorn, met rechtsboven de overlastlocatie in Nieuw-Buinen

Zoals eerder aangegeven zijn circa 40 roekennesten gelokaliseerd in Nieuw-Buinen. Dit blijkt uit een inventarisatie van de gemeente in 2020. In 2022 is door ecologisch adviesbureau Witteveen Groenprojecten en Advies onderzoek gedaan naar geschikte beheerlocaties. Dit zijn zorgvuldig gekozen locaties waar de kolonie in de toekomst duurzaam in stand gehouden kan worden, zonder dat omwonenden hiervan overmatige hinder ondervinden. Deze locaties worden zo ingericht dat de roeken naar de locaties worden gelokt. De beheerlocaties dienen te voldoen aan eisen van de roek, maar ook van de gemeente. Een aantal van deze eisen zijn de volgende:

3.1 Uitgevoerd onderzoek

Om uit te zoeken waarheen de roeken verplaatst kunnen worden is door adviesbureau Witteveen Groenprojecten en Advies onderzoek gedaan naar geschikte beheerlocaties. Dit zijn zorgvuldig gekozen locaties waar de kolonie in de toekomst duurzaam in stand gehouden kan worden, zonder dat omwonenden hiervan overmatige hinder ondervinden. Deze locaties worden zo ingericht dat de roeken naar de locaties worden gelokt. De beheerlocaties dienen te voldoen aan eisen van de roek, maar ook van de gemeente. Een aantal van deze eisen zijn de volgende:

- De afstand tussen de overlastlocatie en de beheerlocatie dient niet meer te zijn dan 1000m
- De afstand tussen de beheerlocaties en bebouwing dient minimaal 150m te zijn
- De nieuwe locatie moet bomen, bij voorkeur zomereiken, van minimaal 6m met gevorkte takken bevatten
- De nieuwe locatie moet binnen een straal van 1500m van geschikt foerageergebied liggen
- Er dienen geen nesten van roofvogels of aanwezigheid van marterachtigen in de bosschages van de beheerlocatie aanwezig te zijn
- De nieuwe locatie dient mee te kunnen groeien met de roekenpopulatie

Bij het inventariseren van mogelijke beheerlocaties dient ook rekening gehouden te worden met risicolocaties. Risicolocaties zijn locaties die voldoen aan de wensen van de roeken, maar waar roeken niet welkom zijn. Alle bomen hoger dan 6 meter binnen de bebouwde kom zijn hier een voorbeeld van. Bij deze bomen zullen verjagingsacties plaats vinden en zullen ongewenste nesten worden verwijderd.

3.2 beheerlocaties

Twee locaties in de omgeving van Nieuw-Buinen kunnen aangewezen worden als beheerlocaties. Deze locaties liggen echter beide op meer dan 1000m van de overlastlocatie, aangezien dichterbij geen geschikte locaties voor handen zijn. Het gaat om de locaties ter hoogte van de N374 en het Buinerhornse bos (zie figuur 3).

Figuur 3: In rood de overlastlocatie en groen de aangewezen beheerlocaties

De locatie bij de N374 bestaat uit lijnelementen waar roeken de voorkeur aan geven, dit maakt de beheerlocatie aantrekkelijk voor de roeken. De roeken hebben hier de mogelijkheid de kolonie uit te breiden en verder te verspreiden langs N374. De beheerlocatie bestaat hoofdzakelijk uit berken en eikenbos met voldoende hoogte. Marterachtigen en horsten van roofvogels zijn niet waargenomen binnen dit gebied. Een nadeel is de afstand tot de overlastlocatie. Om de aantrekkingskracht te vergroten worden hier roekennesten opgehangen afkomstig van de overlastlocatie.

Foerageermogelijkheden zijn voldoende aanwezig in de vorm van akkerlanden in de nabije omgeving en zullen hier in de toekomst ook aanwezig blijven. Het gebied is onder andere eigendom van de provincie Drenthe en zij dienen toestemming te geven om deze locaties definitief als beheerlocatie te kunnen aanstellen.

Ditzelfde geldt voor de locatie ter hoogte van het Buinerhornsebos of Buunerbos. Dit is in eigendom van Staatsbosbeheer dat gedeeltelijk verpacht wordt aan Stichting Het Drents Landschap. Het gebied bestaat voornamelijk uit eiken en berken met een minimale hoogte van 15m en voldoende ruimte om de roeken duurzaam te huisvesten. De roeken hebben tevens de mogelijkheid hun leefgebied uit te breiden aan de overkant van de N374. Het gebied is vrij van marterachtigen en roofvogels, deze zijn bij inspectie van het gebied niet aangetroffen. Wel moet erop gelet worden dat de roeken niet te dicht aan de zuidelijke rand gaan nestelen waardoor zij dicht op de daar aanwezige woningen mogelijk opnieuw voor overlast kunnen zorgen. De noordzijde van het bos is daarentegen uitermate geschikt om de roeken te huisvesten. In de nabije omgeving is voldoende foerageermogelijkheid aanwezig.

3.3 *Roeken verjagen*

De roeken zorgen in Nieuw-Buinen voor veel overlast doordat hun nesten dicht bij de woningen zijn gevestigd. Met het roekenbeheerplan wordt de overlast bestreden door de roeken te verjagen van de overlastlocatie en ze te begeleiden naar beheerlocaties. Deze aangewezen beheerlocaties worden beschermd wat inhoudt dat de roeken hier niet verjaagd en/of verstoord mogen worden.

Overlastbestrijding vindt plaats ter hoogte van Noorderdiep 71, te Nieuw-Buinen. Deze bestrijding houdt in dat door middel van verjagen de roeken te verplaatsen naar speciaal ingerichte beheerlocaties. Dit dient gecontroleerd en gestructureerd uitgevoerd te worden om de slagingskans te optimaliseren. Van succesvol beheer wordt gesproken wanneer roeken zich niet meer nestelen op de overlastlocatie. Bij het roekenbeheerplan worden omwonenden betrokken en ingelicht over de plannen. Dit om draagvlak te creëren.

Voorafgaand aan het broedseizoen van de roek, welke globaal loopt van 1 februari tot 1 september en afhankelijk van de weersomstandigheden eerder of later begint en eindigt, wordt de beheerlocatie ingericht. Nesten van de overlastlocatie worden verwijderd en geplaatst op een van de aangewezen beheerlocaties. Per beheerlocatie worden minimaal 10 nesten geplaatst. Wanneer verwijderde nesten van de overlastlocatie niet hergebruikt kunnen worden kunnen deze neergelegd/uitgestrooid worden op de beheerlocaties, zodat deze door de roeken alsnog opnieuw gebruikt kunnen worden. Wanneer er geen nesten beschikbaar zijn om te verwijderen van de overlastlocatie en te plaatsen op de beheerlocatie wordt kunstnesten geplaatst op de beheerlocatie. Nesten welke in gebruik zijn mogen niet verwijderd worden. Wanneer broedende roeken worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en kunnen pas weer hervat worden wanneer het laatste vliegvlugge jong het nest heeft verlaten.

Roeken beginnen medio februari, afhankelijk van het weer, met het maken van hun nesten. De broedperiode duurt globaal tot juli. Buiten deze periode kunnen nesten verwijderd en herplaatst worden wanneer door de ecooloog is vastgesteld dat de nesten niet meer in gebruik zijn. Vanaf het moment dat de beheerlocaties zijn ingericht mogen roeken verjaagd worden vanaf de overlastlocatie

wanneer deze lijken terug te keren. Het verjagen is nodig om te voorkomen dat de roeken een kans krijgen om opnieuw te nestelen op de overlastlocatie. Door middel van zaklampen met een strobe-functie kunnen voorgelichte vrijwilligers onder begeleiding van een deskundig ecooloog de verjaging uitvoeren. Bij het gebruik van de zaklampen dient rekening gehouden te worden met andere dieren. Deze dieren mogen onder geen beding hinder ondervinden van het verjagen van de roeken met de zaklampen. Mogelijk is ook een ransuil aanwezig in het gebied, deze soort is jaarrond beschermd en bij het verjagen dient extra rekening gehouden te worden met deze soort. Bij het verjagen van de roeken mag naast de zaklamp ook gebruik gemaakt worden van vogelverschrikkers en mogen angstgeluiden worden afgespeeld. Ook bij deze verjaagmiddelen geldt dat andere dieren hier geen hinder van mogen ondervinden. Beginnende nestbouw mag, vanaf het beschikbaar zijn van de beheerlocaties en wanneer niet al in gebruik door de roeken, worden verwijderd. Wanneer een nest afgebouwd is dient deze pas na het broedseizoen verwijderd te worden. Onder een afgebouwd nest wordt een nest verstaan waar niet meer doorheen gekeken kan worden en waar een broedende roek op te zien is. Deze is te herkennen aan de staartpunt die alleen nog aan de buitenste rand van het nest is te zien. Bij het zien van één broedgeval, dienen alle verjaagmaatregelen te worden gestaakt binnen de gehele regio, aangezien bij één broedgeval ervanuit gegaan kan worden dat het broedseizoen is begonnen.

Verjaging wordt uitgevoerd door een groep vrijwilligers, voornamelijk omwonenden welke een verjaagformulier moeten invullen. Op dit formulier wordt bijgehouden wanneer zijn verjaagd hebben met de zaklamp en hoeveel roeken zij bij de verjaging hebben waargenomen. Volgens worden de formulieren wekelijks verzameld door de roekencoördinator. Op deze manier kan inzicht verkregen worden in de reactie van de roeken op het verjagen. Wekelijks vindt ook een inventarisatieronde plaats waarbij nieuwe nesten worden geïnventariseerd en wanneer mogelijk gelijk worden verwijderd.

Wanneer roeken zorgvuldig worden verjaagd en met rust worden gelaten op de beheerlocaties, is de kans van slagen het grootst. De mogelijkheid bestaat dat ze uit zullen wijken naar andere locaties dan de aangewezen en zorgvuldig gekozen beheerlocaties en daar mogelijk opnieuw voor overlast kunnen zorgen. Risicobeperking vindt plaats door naast verjaging de roeken te lokken naar de beheerlocaties. Dit wordt gedaan door de nesten te verplaatsen van de overlastlocatie naar de beheerlocatie, niet meer bruikbare nesten neer te leggen op de beheerlocatie zodat de roeken hiervan nieuwe nesten kunnen maken, door mogelijk kunstnesten te plaatsen wanneer niet voldoende herbruikbare nesten beschikbaar zijn en bij het bepalen van de beheerlocaties rekening te houden met de behoeften van de roek.

3.4 Controle op illegaal verjagen

De betrokken vrijwilligersgroep, de roekencoördinator en de betrokken ecooloog kunnen bij een vermoeden van illegale verjagingsactiviteiten een melding maken bij de gemeente. Deze activiteiten kunnen het roekenbeheer tegen werken en bedreigt tevens de roekenpopulatie binnen de gemeente. Illegaal verjagen is strafbaar en bij vermoeden kan de gemeente Borger-Odoorn en de provincie Drenthe ingelicht worden. Zij kunnen hier vervolgens op handhaven. Door de gemeente wordt verjagen onder begeleiding van de deskundig ecooloog aangemoedigd, maar op eigen initiatief is dit strafbaar.

3.5 Uitvoering roekenbeheer

Onderdeel van het roekenbeheerplan is het werkprotocol. In dit werkprotocol staat welke werkzaamheden in welke periode uitgevoerd kunnen worden en wanneer dit gezien de kwetsbare periode van de roeken niet mogelijk is. De situatie en werkwijze wordt door de betrokken ecologisch deskundige beoordeeld en begeleid. Roeken beginnen medio februari, afhankelijk van het weer, met het maken van hun nesten. De broedperiode duurt globaal tot juli. Buiten deze periode, kunnen nesten

verwijderd en herplaatst worden wanneer door de ecooloog is vastgesteld dat de nesten niet meer in gebruik zijn.

3.6 *Monitoring*

Door jaarlijkse monitoring wordt geïnventariseerd of verjaging op de originele overlastlocaties nog noodzakelijk is en of er nieuwe ongewenste broedlocaties zijn ontstaan waar mogelijk ook verjaging toegepast dient te worden. Onderdeel van de monitoring zijn ook het aantal gemelde klachten, intensiteit van het verjagen en het aantal nesten in aanbouw dat verwijderd dient te worden. Op de beheerlocaties wordt gemonitord hoe de ontwikkeling van de roekenpopulatie verloopt. De monitoringsgegevens worden jaarlijks geëvalueerd. In het opstellen van een evaluatie staat onderbouwing van de volgende vragen centraal:

- Nemen overlastmeldingen door de roek af of niet en in welke mate?
- Neemt de intensiteit van verjagen naar beheerlocaties af of niet en in welke mate?
- Welke methoden werden/worden ingezet voor verjaging en met welke intensiteit?
- Wat is het effect van het roekenbeheer op de roekenpopulatie?

Aan de hand van de jaarlijkse evaluaties kan beoordeeld worden of het roekenbeheer het gewenste resultaat oplevert. Wanneer de resultaten niet naar wens zijn, kunnen wijzigingen worden aangebracht in het roekenbeheer. Te denken valt aan het opvoeren van de intensiteit van het verjagen, lok of angstgeluiden afspelelen of alternatieve beheerlocaties selecteren. De evaluaties dienen gecommuniceerd te worden met de gemeente en de provincie.

3.7 *Communicatie en coördinatie*

Conform het Roekenbeheerplan Nieuw-Buinen, d.d januari 2023, door Witteveen Groenprojecten en Advies, behorend bij dit besluit wordt voor het roekenbeheer een vast contactpersoon, de roekencoördinator aangewezen. Dit contactpersoon is het aanspreekpunt voor de aangestelde verjagers en de bewoners van de gemeente. Tevens dient de roekencoördinator bekend te zijn bij het bevoegd gezag en op de hoogte te zijn van het in de roekenbeheerplan omschreven werkwijzen. Een greep uit het takenpakket van de roekencoördinator zijn:

- Het aansturen van de communicatie naar buiten
- Het werven van vrijwilligers voor de burgerparticipatie
- Het organiseren van informatiebijeenkomsten voor omwonenden en verjagers
- Het aansturen van aannemers, klimmers en groenwerkers voor het geschikt en ongeschikt maken van de beheer- en overlastlocaties
- De coördinatie van de verjagingswerkzaamheden en de monitoring
- Het realiseren van de lokgeluiden op de actieve beheerlocaties
- De evaluatie van het verjagingsproces en de werkzaamheden
- Terugkoppeling tussen- en eindnotitie aan provincie Drenthe
- Eventuele communicatie met derden en omwonenden

Door bewoners te informeren over het roeken beheer wordt draagvlak gecreëerd. Omwonenden van overlastlocaties en beheerlocaties worden vooraf geïnformeerd met een brief over de te nemen maatregelen. In de lokale krant, op sociale media en op de gemeente website wordt regelmatig informatie gegeven over de werkzaamheden en worden bewoners op de hoogte gehouden van het verloop van het roekenbeheer.

Het stappenplan voor adequaat roekenbeheer en de planning van de werkzaamheden is terug te vinden in het Roekenbeheerplan Nieuw-Buinen, d.d januari 2023, door Witteveen Groenprojecten en Advies, behorend bij dit besluit.

3.8 *Alternatievenafweging*

Niets doen is een mogelijkheid waarbij nesten behouden blijven en roeken zich kunnen uitbreiden binnen de wijken. De overlast blijft echter behouden en hierdoor is het probleem voor omwonenden niet opgelost. De omwonenden laten verhuizen (in plaats van de roeken) is geen financieel wenselijk en reëel alternatief, aangezien de bewoners dit alleen kunnen wanneer zij uitgekocht worden door de gemeente. Het vangen van roeken en deze op een andere locatie uitzetten is ook geen reëel alternatief, aangezien roeken met hun goede reukvermogen gemakkelijk terug keren en de moeilijkheid om deze vogels te vangen. Het alternatief van roeken afschot is ecologisch gezien geen wenselijk alternatief omdat dit niet ten gunste komt van de staat van instandhouding.

Het verplaatsen van roekenkolonies door ze op de ongewenste locatie te verjagen en een andere locatie geschikt te maken, is in Noord-Nederland meerdere keren toegepast. Voor het verjagen van roeken zijn verschillende methodes denkbaar en is het in meerdere gevallen in Nederland succesvol gebleken om roeken te verjagen van een overlastlocatie. Hoewel ook het lokken naar vooraf geselecteerde beheerlocaties in sommige gevallen lukt, is het vestigen van roeken op nieuwe locaties, anders dan de beheerlocatie, een reëel risico. In de provincie Groningen is wisselend succes geboekt met het laten vestigen op de vooraf bedachte locatie. Het beperken van de mogelijkheid om in de hoofdkolonie te broeden, heeft als doel te voorkomen dat de roeken dit als toevluchtsoord kiezen in plaats van de alternatieve locatie, als in de wijk het nestbouwen ontmoedigd wordt. De beperking van nestgelegenheid bij de hoofdkolonie enerzijds en de verstoring van het nestbouwen in de wijk anderzijds, versterkt het motief van de roek om buiten de omgeving van de herhaalde verstoring te proberen een nest te bouwen. Het doel is een aantrekkelijk alternatief bieden. Naarmate er een steeds groter aantal roeken voor die locatie kiezen, zal het steeds makkelijker worden om roeken te motiveren zich hierbij aan te sluiten en de wijk te mijden. Dit stapsgewijze proces van ombuigen van de oriëntatie van alle roeken kan een paar jaar duren.

3.9 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid, genoemd in artikel 3.3 lid 4 sub b van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het belang ter bescherming van flora en fauna genoemd in artikel 3.3 lid 4 sub b van de Wnb.

Het doel van het roekenbeheerplan is het tegengaan van ernstige overlast door roeken en tegelijkertijd het behoudt van een duurzame roekenpopulatie. De roek is een soort van de Vogelrichtlijn en derhalve beschermd middel de Wet natuurbescherming. Daarnaast zijn nesten van deze soort jaarrond beschermd.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)
Voor uitvoering van het roekenbeheerplan is het belang "volksgezondheid of de openbare veiligheid" van toepassing. Roeken nestelen in Nieuw-Buinen dicht bij gevels van woningen waardoor een ongezond leefklimaat ontstaat. Bij de gemeente Borger-Odoorn zijn verschillende meldingen gedaan van overlast door roeken. In het voorjaar van 2022 hebben bewoners van Nieuw-Buinen een petitie ingediend om de gemeente aan te sporen tot actie.

De meeste meldingen betreffen geluidsoverlast en schade door vogelpoep en takken. Hiermee is geen sprake van een indirect gezondheidsrisico door de roek, bijvoorbeeld door ziektes of parasieten. Geluidsoverlast kan indirect wel gezondheidsklachten veroorzaken. Met name in de nestbouwfase en de fase wanneer jongen op het nest aanwezig zijn, kan al bij zonsopkomst sprake zijn van geluid. Dit kan leiden tot een verstoorde nachtrust, verhoogde stress en concentratiestoornissen, ook gemeld door de GGD. Daarnaast kunnen 14 hygiënische factoren in de toekomst eveneens aan de orde zijn.

Hierbij valt te denken aan overlast van roekenontlasting, afgevallen takken en uit het nest gevallen jongen.

Bescherming flora en fauna

Uitvoering van dit roekenbeheerplan voorkomt dat bewoners die overlast ervaren illegaal roeken gaan verjagen. Dit kan gevolgen hebben voor de lokale populatie welke te maken krijgt met stress en hierdoor niet meer zal gaan broeden. Door de kolonie te verplaatsen naar beheerlocaties krijgt deze meer rust en weer de kans om ongestoord te broeden. Verwacht wordt dat door het roekenbeheerplan en de beheerlocaties de kolonie zelfs zal uitbreiden. Op deze manier wordt het belang ter bescherming van flora en fauna gediend.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belang(en). De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soort te rechtvaardigen.

3.10 Staat van instandhouding

Door vervolging en onopzettelijke vergiftiging (landbouwbestrijdingsmiddelen) was de Nederlandse roekenpopulatie rond 1970 op een dieptepunt. Vanaf 1977 werd de roek wettelijk beschermd en werd min of meer gelijktijdig het gebruik van pesticiden sterk verminderd. Na 1977 begon de populatie zich weer te herstellen. Vanaf ongeveer 2000 nemen de aantallen licht af, deels als gevolg van verstoring in verband met overlast en vermeende schade. Door verstoring neigen voorheen grote kolonies ertoe zich over meerdere locaties te verspreiden en waaieren zij uit. De grootste kolonies tellen rond de 1000 nesten, maar veruit de meeste bestaan meestal uit enkele tientallen tot een honderdtal nesten. Momenteel komt de roek plaatselijk algemeen voor. Het zwaartepunt van de verspreiding van roek (in broedtijd) ligt in de laaggelegen delen van de zandgronden en in rivieren beekdalen in Gelderland, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Friesland. Vestigingen in het westen van het land, in het verleden niet ongewoon, zijn momenteel schaars, maar beginnen weer toe te nemen. De staat van instandhouding van roek als broedvogel wordt echter nog geclassificeerd als matig ongunstig. SOVON spreekt van een significante afname (< 5% per jaar) in de afgelopen twaalf jaar. De staat van instandhouding van roek als niet-broedvogel is zeer ongunstig (SOVON). Nederlandse roeken overwinteren grotendeels in de buurt van de eigen broedplaats. Vanaf ongeveer 1995 neemt het aantal roeken dat vanuit Noord- en Oost-Europa naar Nederland trekt om te overwinteren af. Waarschijnlijk overwinteren deze soorten nabij het eigen broedgebied.

Lokale staat van instandhouding

De Nationale Flora en Fauna (NDFF) laat een verspreiding van de roek zien door de hele provincie Drenthe. Het aantal broedparen is de afgelopen jaren sterk toegenomen in Nieuw-Buinen wat leidde tot overlast bij omwonenden. Het roekenplan richt zich op het verplaatsen van bestaande metapopulaties naar duurzame nieuwe broedlocaties waardoor er geen verlies van nestplaatsen optreedt. Deze speciaal geselecteerde nieuwe broedlocaties kunnen bijdragen aan de instandhouding van de vogel omdat de roeken hier in alle rust kunnen broeden zonder verjaagd te worden, minder stress ervaren en hier meer mogelijkheden zijn voor uitbreiding van de kolonie. De bestaande kolonies blijven in stand en daarom is het aannemelijk dat het verjagen en verplaatsen van nesten van overlast-gevende roeken effect heeft op de staat van instandhouding van de roeken in de gemeente Borger-Odoorn. Negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten worden daarom niet verwacht. Verwacht wordt dat de roekenpopulatie eerder toe zal nemen.

3.11 *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.